

Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

de Wijnberg Onderwijsexpertise SO-VSO

Versie 3
September 2017

Colofon

Uitgever: JSO expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding
Tekst: Wendy Tazelaar, Jet van Haitsma, Marjanne van Esveld.
Eindredactie: Marjanne van Esveld.
Datum uitgave: november 2013
Bezoekadres: JSO expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding
Nieuwe Gouwe Westzijde 1, 2802 AN Gouda

Postbus 540, 2800 AM Gouda

T 0182 547888

F 0182 547889

E info@jso.nl

www.jso.nl

Deze meldcode voor de Wijnberg is gebaseerd op de basismeldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, januari 2012 en ontwikkeld in samenwerking met Veilig Thuis (voorheen AMK), Bureau Jeugdzorg Zuid-Holland en GGD Hollands Midden.

Copyright © 2013 JSO expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding Deze informatie mag met bronvermelding worden gebruikt.

Inhoudsopgave

Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Route bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

- I. Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling
- II. Verantwoordelijkheden van de Wijnberg in het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat
- III. Sociale kaart van de Wijnberg

Noot

Bij deze meldcode hoort een tweede deel: Basismodel meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Het bevoegd gezag van

Onderwijsstichting de Wijnberg

Overwegende:

- dat *de Wijnberg* verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van dienstverlening aan zijn leerlingen en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan leerlingen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat van de medewerkers die werkzaam zijn bij *de Wijnberg* op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen en ouders/verzorgers/verzorgers attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- dat *de Wijnberg* een meldcode wenst vast te stellen zodat de medewerkers die binnen *de Wijnberg* werkzaam zijn, weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat *de Wijnberg* in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de medewerkers bij deze stappen ondersteunt;
- dat onder *huiselijk geweld* wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling, eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis). Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex)partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten;
- dat onder *kindermishandeling* wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders/verzorgers of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking;
- dat onder *medewerker* in deze code wordt verstaan: de medewerker die voor *de Wijnberg* werkzaam is en die in dit verband aan leerlingen van de basisschool zorg, begeleiding, of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- dat onder *leerling* in deze code wordt verstaan: de leerling aan wie de medewerker zijn professionele diensten verleent.

In aanmerking nemende:

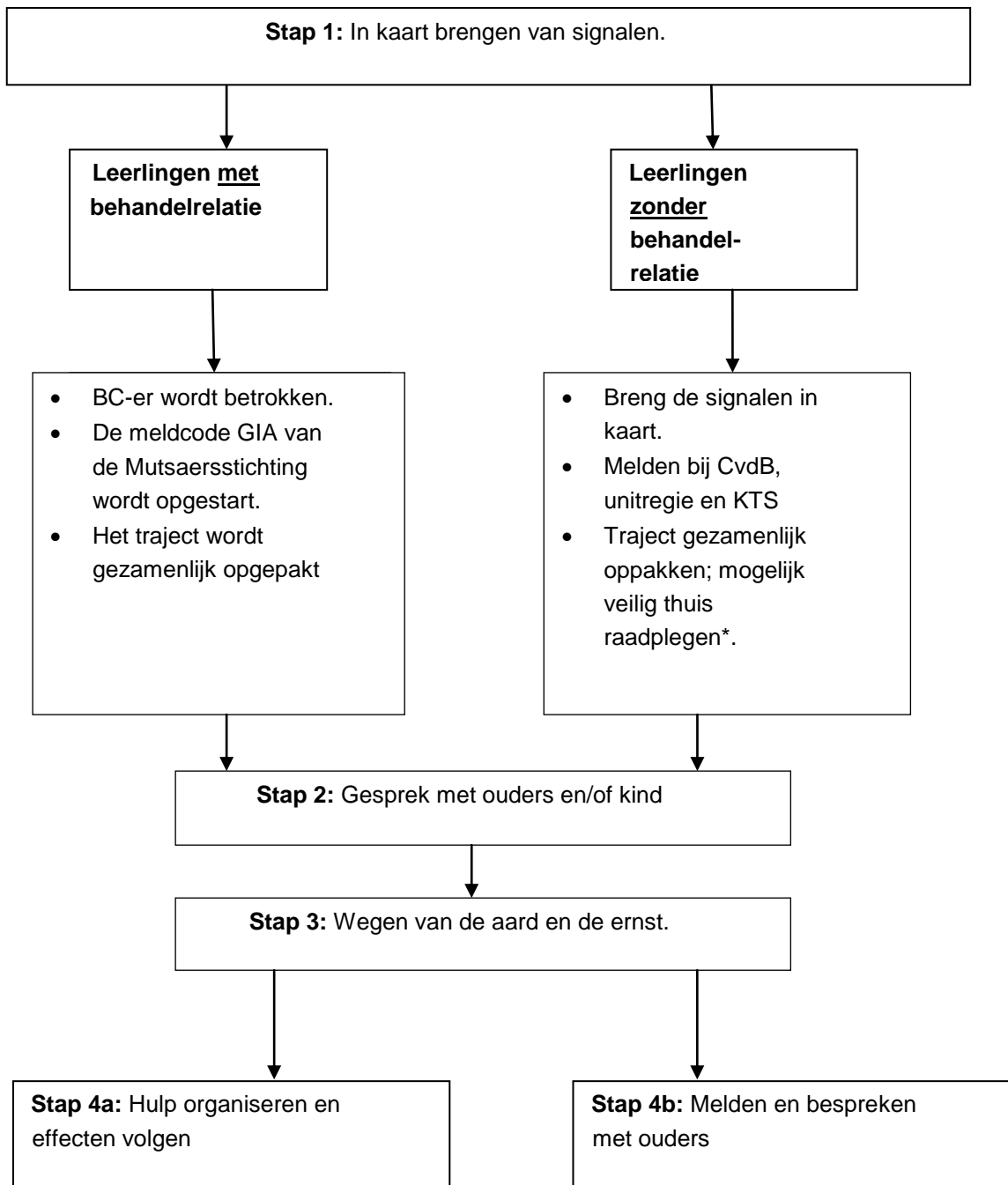
- de Wet maatschappelijke ondersteuning;
- de Wet op de jeugdzorg;
- de Wet bescherming persoonsgegevens;
- de Wet op het primair onderwijs;

Stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast.

Onder deze meldcode valt niet:

- Geweld in een onderwijsrelatie gepleegd door een professional ten opzichte van een leerling. Hiervoor geldt een andere meldcode, zie pagina 38 van het basismodel.
- Geweld tussen leerlingen. Deze signalen worden gemeld bij de directie.

Route bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Stap 1 : Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

---

- **Stap 1a:** In kaart brengen van signalen bij leerlingen **met** een behandelrelatie bij de Mutsaersstichting. Meld het vermoeden direct bij unitregie, medewerker van het KTS van de Wijnberg en de behandelcoördinator van de Mutsaersstichting. De signalen worden vastgelegd. Het protocol GIA van de Mutsaersstichting zal door de behandelcoördinator in gang gezet worden. De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling van de Wijnberg wordt na overleg met de behandelcoördinator afgerond. Mogelijk komt via het protocol GIA van de Mutsaersstichting het verzoek van de behandelcoördinator om vermoedens in kaart te brengen en vast te leggen.
- **Stap 1b:** In kaart brengen van signalen bij leerlingen **zonder** behandelrelatie bij de Mutsaersstichting. Informeer direct de unitregisseur, medewerker van het KTS en de locatieleider (voorzitter Commissie voor de Begeleiding) van de Wijnberg van het vermoeden. Leraar, unitregisseur en medewerker van het KTS zijn gezamenlijk verantwoordelijk.

Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast.

Bij vroegsignalering worden signalen gezien die duiden op een zorgelijke of mogelijk bedreigde ontwikkeling. Zelden zullen deze signalen direct duidelijkheid geven over de oorzaak zoals huiselijk geweld of kindermishandeling. Het is daarom verstandig uit te gaan van de signalen die je als leerkracht of andere betrokkene bij de leerling of in de interactie tussen ouder en leerling waarneemt. In de signalenlijst in bijlage 3 van de meldcode GIA van de Mutsaersstichting vind je een overzicht van de signalen. (Zie intranet van de Mutsaersstichting)

Maak bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling gebruik van de signaleringslijst Huiselijk geweld en kindermishandeling uit de bijbehorende handleiding.

Leg de volgende gegevens vast en beschrijf zo feitelijk mogelijk:

- Vermeld altijd datum, plaats, situatie en overige aanwezigen.
- Signalen die duidelijk maken welke zorgen u ziet, hoort of ruikt.
- Signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten.
- Contacten over deze signalen.
- Stappen die worden gezet.
- Besluiten die worden genomen.
- Vervolgaantekeningen over het verloop.

Betreffen de signalen huiselijk geweld of kindermishandeling gepleegd door een medewerker, meld de signalen dan bij de leidinggevende of de directie, conform de *Wet Preventie en bestrijding van seksueel geweld en seksuele intimidatie in het onderwijs, artikel 4 Verplichting tot overleg en aangifte inzake zedenmisdrijven (meld- en aangifteplicht)*. In dat geval is dit stappenplan niet van toepassing.

Het gaat om signalen over mogelijk geweld gepleegd door een beroepskracht ten opzicht van een leerling. In dit geval is dit stappenplan niet van toepassing.

*Indien je ook maar enige twijfel hebt over de oorzaak van de situatie en/of eventuele mogelijke onveiligheid bij de leerling, moet je anoniem advies vragen bij het Veilig Thuis. Het Veilig Thuis kan een eerste weging maken of het terecht is dat je je zorgen maakt over deze situatie en of er mogelijk sprake kan zijn van kindermishandeling of huiselijk geweld. Zorgvuldig handelen vereist dat je nagaat of je advies moet vragen bij het Veilig Thuis.

Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat de leerling of een gezinslid daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, kun je meteen advies vragen aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling. Komt men daar, op basis van de signalen, tot het oordeel dat onmiddellijke actie is geboden, dan kunt je zo nodig in hetzelfde gesprek een melding doen zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet.

In noodsituaties kunt je overigens ook contact zoeken met de crisisdienst van het Bureau Jeugdzorg, de Mutsaersstichting en/of de politie vragen om hulp te bieden.

Stap 2: Gesprek met de ouder en/ of kind.

Zoals mogelijk is afgesproken met de verantwoordelijken: (voorzitter CvdB, unitregie, KTS en leraar) worden signalen met ouders en mogelijk kind besproken.

Hebt je ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de ouder en/of kind, raadpleeg dan een deskundige collega bij de Wijnberg of de Mutsaersstichting en / of een medewerker van Veilig Thuis

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

---

Indien de ouder de zorgen herkent kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen. Daarnaast kunnen handelingsadviezen worden uitgewisseld voor in de klas en thuis.

Indien tijdens het gesprek met de ouder blijkt dat de zorgen een andere oorzaak heeft, kunt u dit traject afsluiten. U kunt de leerling en de ouder binnen de interne en externe zorgstructuur van de school verder begeleiden.

Het doen van een melding bij het Veilig Thuis **zonder** dat de signalen zijn besproken met de ouder en/of kind, is alleen mogelijk als:

- er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de ouder en/kind, die van u zelf, of die van een ander in het geding is; of
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouder door dit gesprek het contact met u zal verbreken en de school zal verlaten.

Bij het vragen van advies aan het Veilig Thuis geldt dit niet, advies vragen mag altijd anoniem.

Weeg samen met de betrokken (CvdB, unitregisseur, leraar en indien van toepassing de behandelcoördinator) op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de ouder, het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.

Neem contact op met het Veilig Thuis, SHG of de jeugdgezondheidszorg bij het maken van deze weging.

Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen

Meent u, op basis van uw afweging in stap 4, dat u de leerling en zijn gezin redelijkerwijs voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kunt beschermen:

- **organiseer** dan de noodzakelijke hulp; mogelijk hulp inschakelen van de Mutsaersstichting
- **volg** de effecten van deze hulp; en
- **doe** alsnog een **melding** als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt, of opnieuw begint.

De case-manager binnen de school bespreekt met de ouder de uitkomst van de weging.. Bespreek met de ouder de verder te nemen stappen voor geadviseerde hulpverlening voor de leerling en/of de ouder. Geef informatie en maak afspraken over de eventuele indicaties die nodig zijn voor verdere hulp. Verwijs de ouder door en vraag daarna of de ouder is aangekomen bij de hulp.

Maak in de klas afspraken over begeleidings- en zorgbehoeften van de leerling

Stap 5b: Melden en bespreken met de ouder

Kunt je de leerling *niet voldoende* tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling beschermen, of *twijfelt* je er aan of je hiertegen voldoende bescherming kunt bieden:

- ***meld* je vermoeden bij Veilig Thuis.**
- ***sluit* bij de melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die je meldt (ook) van anderen afkomstig is;**
- ***overleg* bij de melding met Veilig Thuis wat je *na de melding*, binnen de grenzen van je gebruikelijke werkzaamheden, *zelf* nog kunt doen om de leerling en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.**

Bespreek de melding vooraf met de leerling (vanaf 12 jaar) en / of met de ouders (als de leerling nog geen 16 jaar oud is)..

1. Leg uit waarom je van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is.
2. Vraag de leerling en/of ouder uitdrukkelijk om een reactie.
3. In geval van bezwaren van de leerling en/of ouder, overleg op welke wijze je tegemoet kunt komen aan deze bezwaren en leg dit in het document vast.
4. Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om de leerling of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in je afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de leerling of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen.
5. Doe een melding indien naar jouw oordeel de bescherming van de leerling of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met de leerling en/of ouder over de melding kunt je afzien:

- **als de veiligheid van de leerling, die van jou zelf, of die van een ander in het geding is; of**
- **als je goede redenen hebt om te veronderstellen dat de leerling en/of de ouder daardoor het contact met school zal verbreken.**

Indien na enige periode onvoldoende verbetering zichtbaar is, is het van belang opnieuw contact op te nemen met het Veilig Thuis en eventueel opnieuw een melding te doen. Het Veilig Thuis adviseert, indien nodig, meerdere keren contact op te nemen indien u onvoldoende verbetering of verslechtering ziet.

II Verantwoordelijkheden van de Wijnberg in het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat

Om het voor medewerkers mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, draagt *de Wijnberg* er zorg voor dat:

directie, bestuur en/of leidinggevenden:

- de meldcode opnemen in het zorgbeleid en/of veiligheidsbeleid van de organisatie;
- deskundigheidsbevordering bij mogelijke casemanagers middels doorlezen meldcode en bijhorende handleiding;
- mogelijkheden creëren voor deskundigheidsbevordering om voldoende kennis en vaardigheden te ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling door middel van volgen referaat, ontwikkelingen volgen;
- de meldcode aansluiten op de werkprocessen binnen de organisatie;
- de meldcode aansluiten op de zorgstructuur van de organisatie;
- ervoor zorgen dat er voldoende deskundigen intern en extern beschikbaar zijn om de medewerkers te kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de meldcode;
- de werking van de meldcode na gebruik evalueren en zo nodig acties in gang zetten om de toepassing van de meldcode te optimaliseren;
- binnen de organisatie en in de kring van ouders/verzorgers bekendheid geven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- afspraken maken over de wijze waarop de Wijnberg zijn medewerkers zal ondersteunen als zij door ouders/verzorgers in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen;
- afspraken maken over de wijze waarop de Wijnberg de verantwoordelijkheid opschaalt indien de signalering en verwijzing voor een leerling stagneert;
- eindverantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering van de meldcode.

Een medewerker van het KTS en/of direct leidinggevende:

- als casemanager huiselijk geweld en kindermishandeling is aangesteld;
- als vraagbaak functioneert binnen de organisatie voor algemene informatie over (de meldcode) kindermishandeling;
- signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- kennis heeft van de stappen volgens de meldcode;
- taken vaststelt van een ieder (Wie doet wat wanneer) en deze in de meldcode vastlegt;
- de sociale kaart in de meldcode invult;
- deelneemt aan de CvdB;
- de aansluiting van de meldcode op de werkprocessen uitvoert;
- de aansluiting van de meldcode op de zorgstructuur uitvoert;
- samenwerkingsafspraken vastlegt met ketenpartners in de meldcode (sociale kaart);
- de uitvoering van de meldcode coördineert bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling;
- waakt over de veiligheid van de leerling bij het nemen van beslissingen;
- zo nodig contact opneemt met het Veilig Thuis voor advies of melding;
- de genomen stappen evalueert met betrokkenen;
- toeziet op zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende gezin; toeziet op dossiervorming en verslaglegging.

leerkracht, vakleerkracht en/of remedial teacher:

- signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- overlegt met de intern begeleider bij zorg over een leerling aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;

- afspraken uitvoert die zijn voortgekomen uit het overleg met de intern begeleider of andere betrokkenen, zoals observeren of een gesprek met de ouder;
- de resultaten bespreekt van deze ondernomen stappen met de intern begeleider of andere betrokkenen.

de directie, de leidinggevende en de medewerkers zijn *niet* verantwoordelijk voor:

- het vaststellen of er al dan niet sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld; het verlenen van professionele hulp aan ouders/verzorgers of leerlingen (begeleiding).

Het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) heeft 'Competenties in relatie tot kindermishandeling' opgesteld. Dit document geeft aan welke competenties nodig zijn om adequaat binnen school te kunnen signaleren en handelen. De competenties worden per functie beschreven. U kunt dit bestand downloaden via het NJI of JSO.

III Sociale kaart van de Wijnberg

Deze sociale kaart invullen met de organisatiespecifieke samenwerkingspartners. Indien mogelijk ook een contactpersoon invullen.

Organisatie   **Politie alarmnummer (bij noodsituaties)**

Telefoonnummer 112

Organisatie   **De Mutsaersstichting**

Hulpverlening bij geweld in relaties. 24 uur per dag bereikbaar

Telefoonnummer 077-3549945

Organisatie   **Veilig Thuis**

www.vooreenveiligthuis.nl

Telefoonnummer: 0800-2000, 24 uur per dag bereikbaar.

Organisatie   **Bureau Jeugdzorg Limburg**

www.bjzlimburg.nl

Telefoonnummer: 088-0072970

Organisatie   **Politie (geen spoed)**

Telefoonnummer Joke Verboon (contactpersoon voor de Wijnberg, locatie Venlo) 06-52532186.